

Sygn. akt II PK 173/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Prusinowski

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa Ogólnopolskiego Akademickiego Związku Zawodowego w Warszawie działającego na rzecz pracownika A.D.

przeciwko Politechnika [...]

o przeproszenie, odszkodowanie i zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 czerwca 2017 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego [...]

z dnia 21 października 2015 r., sygn. akt III APa .../15,

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie od 28 sierpnia 2015 r. dotknięte nieważnością i przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu [...] do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Ogólnopolski Akademicki Związek Zawodowy w Warszawie działając na rzecz pracownika A.D. w pozwie domagał się nakazania pozwanej zaniechania nierównego traktowania w zakresie kryteriów oceny pracy dydaktycznej nauczyciela akademickiego dr inż. A.D., zobowiązania pozwanej do złożenia oświadczenia o treści: „Politechnika [...] [...] przeprasza dr inż. A.D. za naruszenie dóbr osobistych, do którego doszło na skutek nierzetelnej oceny okresowej pracy z dnia 28 czerwca 2006 r.”, zasądzenia na rzecz pracownika zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w kwocie 30.000 zł i odszkodowania w kwocie 30.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy [...] wyrokiem z 23 lipca 2012 r. umorzył postępowanie odnośnie nakazania stronie pozwanej zaniechania nierównego traktowania pracownika A.D. i oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Wyrokiem z 5 grudnia 2012 r. Sąd Apelacyjny [...] oddalił apelację strony powodowej.

Uwzględniając skargę kasacyjną wniesioną przez stronę powodową, Sąd Najwyższy wyrokiem z 13 lutego 2014 r. uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego z 5 grudnia 2012 r. i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego. Sąd Najwyższy uznał zasadność zarzutu naruszenia art. 378 § 1 k.p.c.

Wyrokiem z 17 czerwca 2014 r. Sąd Apelacyjny [...] uchylił wyrok Sądu Okręgowego [...] z 23 lipca 2012 r. i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy nie rozstrzygnął istoty sporu o ochronę dóbr osobistych, ponieważ uchylił się od zbadania czy kwestionowana ocena została oparta na rzeczywiście występujących faktach, czyli czy była oceną nie tylko dokonaną bez uchybień formalnych, ale też czy była oceną rzetelną. Sąd Apelacyjny wskazał na konieczność dokonania ustaleń dotyczących przyczyn zmniejszenia przez Komisję Wydziałową pierwotnej liczby punktów przyznanych pracownikowi w poszczególnych kryteriach ocen, a następnie zweryfikowanie czy zmniejszenie tej punktacji było zasadne, ze szczególnym uwzględnieniem dwóch kryteriów dotyczących działalności dydaktycznej, w których liczba przyznanych punktów z maksymalnej liczby 10 została zredukowana do 0.

Za konieczne Sąd drugiej instancji uznał odniesienie się przez Sąd Okręgowy do zeznań świadka Z. G., z których wynikało, że przy ocenie działalności dydaktycznej pracownika uwzględnione zostały zastrzeżenia do postawy etycznej tego pracownika w związku z podpisaniem przez A. D. rachunku nazwiskiem innego pracownika. Okoliczność ta, jak i losy postępowania dyscyplinarnego, o którym zeznawał świadek, zdaniem Sądu Apelacyjnego, mogą mieć istotne znaczenie dla prawidłowości spornej oceny ze względu na treść § 8 pkt 1 Regulaminu oceny nauczycieli akademickich Politechniki [...] oraz załącznik nr 2 stanowiącego Formularz oceny nauczyciela akademickiego. Dopiero ustalenia w tym zakresie mogły stanowić, zdaniem Sądu Apelacyjnego, podstawę oceny zasadności roszczeń z art. 24 § 2 k.c.

Wyrokiem z 19 maja 2015 r. Sąd Okręgowy [...] oddalił powództwo. Sąd ustalił, że w okresie od 1 października 1999 r. do 30 września 2002 r. A.D. był zatrudniony u strony pozwanej w wymiarze 1/4 etatu na stanowisku asystenta naukowo-dydaktycznego. Od 1 października 2003 r. do 31 stycznia 2004 r. wykonywał pracę na stanowisku starszego referenta inżynierjno-technicznego w wymiarze 3/4 etatu, a od 1 lutego 2004 r. ponownie na stanowisku asystenta naukowo-dydaktycznego w wymiarze pełnego etatu. W dniu 9 sierpnia 2005 r. strona pozwana mianowała go na stanowisko adiunkta na Wydziale [...] począwszy od 1 października 2005 r. na czas nieokreślony. Pozwana dokonywała oceny nauczycieli akademickich raz na cztery lata, zgodnie z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 r. (art. 132) oraz uprzednio obowiązującej ustawy z dnia 12 września 1990 r. (art. 104), których przepisy w zakresie podstawowych kryteriów oceny i trybu okresowego oceniania nauczycieli akademickich odsyłały do statutu uczelni. Zgodnie z § 6 13 pkt 11 Statutu, oceny nauczycieli akademickich dokonuje bezpośredni przełożony, a ocenę zatwierdza dziekan lub kierownik jednostki organizacyjnej uczelni. Zarządzeniem wewnętrznym 45/2005 Rektora z 7 listopada 2005 r. wprowadzono Regulamin oceny nauczycieli akademickich Politechniki [...]. W pkt. 5 wskazano, że w Uczelni powoływane są komisje oceniające liczące 5-7 członków. Zgodnie z pkt. 6 Regulaminu szczegółowe kryteria oceny nauczycieli akademickich ustala Rada Wydziału oraz rada jednostki ogólnouczelnianej. Zgodnie z pkt. 7 Regulaminu oceniający

kwalifikuje ocenianego pracownika do jednej z następujących grup: pracownik bardzo dobry, dobry, dostateczny - zobowiązany do zwiększenia swojej aktywności oraz pracownik oceniony negatywnie tzn. nieodpowiadający wymaganiom związanym z zajmowanym stanowiskiem. W ocenie pracownika naukowo-dydaktycznego uwzględniało się trzy zakresy działalności: dydaktyczną, naukową i organizacyjną. W pkt. 10 Regulaminu postanowiono, że komisje oceniające wydziałowe i komisje oceniające jednostek ogólnouczeniowych weryfikują z urzędu zasadność zaliczenia pracownika do dwóch ostatnich grup spośród wymienionych w pkt. 7. Na wniosek dziekana, kierownika jednostki lub pracownika, komisje weryfikują także oceny z dwóch pierwszych grup. Komisje obradowały z udziałem bezpośredniego przełożonego, osoby ocenianej oraz dziekana lub kierownika jednostki, jeżeli to na ich wniosek dokonuje się weryfikacji oceny. Osoba oceniana miała prawo przedstawić swoje stanowisko w sprawie. Zgodnie z pkt. 11, ocena ustalona przez komisję oceniającą była oceną ostateczną. Zarządzeniem wewnętrznym 5/2006 z 18 stycznia 2006 r. Rektor Politechniki [...] zarządził przeprowadzenie oceny nauczycieli akademickich za okres od 1 lutego 2002 r. do 31 stycznia 2006 r. w odniesieniu do działalności naukowobadawczej i organizacyjnej. W dniu 15 marca 2006r. Rada Wydziału [...] ustaliła kryteria, procedurę i terminarz oceny nauczycieli akademickich Wydziału w 2006 r. Dokument ten uszczegóławiał postanowienia zawarte w Regulaminie oceny nauczycieli akademickich. Załącznikiem nr 2 do Uchwały Rady Wydziału [...] z 15 marca 2006 r. był formularz oceny nauczyciela akademickiego za okres od 1 lutego 2002 r. do 31 stycznia 2006 r. w odniesieniu do działalności naukowej i organizacyjnej za lata akademickie 2002/03, 2003/04, 2004/05 i semestr zimowy roku akademickiego 2005/06 w odniesieniu do działalności dydaktycznej. Formularz zawierał tabelaryczne zestawienie efektów i form działalności naukowej, dydaktycznej oraz organizacyjnej. Bezpośrednim przełożonym A.D. był profesor W. K., kierownik Zakładu [...]. W dniu 13 czerwca 2006 r. przełożony dokonał on oceny pracownika. Z działalności naukowej przyznał A. D. 132 pkt. oraz ocenę bardzo dobry. Oceniając jego działalność dydaktyczną przyznał następujące noty: - poziom merytoryczny i aktualność przekazywanej wiedzy (10 pkt.), - aktywność i dyspozycyjność w podejmowaniu zadań dydaktycznych i w organizacji dydaktyki

(8 pkt.); - aktywność w przygotowaniu podręczników akademickich, nowych pomocy i form dydaktycznych (10 pkt.), - współpraca ze studentami w ramach kół naukowych i obozów naukowych (10 pkt.), - opieka nad doktorantami 5 pkt. za każdego doktoranta, który w ocenianym okresie nie obronił jeszcze pracy doktorskiej (2 pkt.), - nominacja na stanowisko docenta (nie przyznano punktów), - współudział w kreowaniu nowych kierunków studiów, specjalności, studium doktoranckiego, podyplomowego i innych organizacji promocji Wydziału i nowych form dydaktycznych (10 pkt.), - nietypowe obciążenia dydaktyczne - język obcy, duże grupy, studia doktoranckie, egzamin dyplomowy (nie przyznano punktów). Łącznie z działalności dydaktycznej pracownik otrzymał 50 pkt. oraz ocenę bardzo dobry. W zakresie działalności organizacyjnej profesor W. K. przyznał następujące noty: - dyspozycyjność, inicjatywa i zaangażowanie w działalności organizacyjnej uczelni oraz jej jednostek (10 pkt.); - działalność na rzecz środowiska akademickiego i innych środowisk związanych z pracą w Politechnice [...] (10 pkt.); - w przypadku osób pełniących na uczeni funkcje kierownicze, organizowanie pracy w kierowanej jednostce sprzyjające realizacji zadań naukowych i dydaktycznych (nie przyznano punktów); - w przypadku osób pełniących na uczeni funkcje kierownicze - przestrzeganie dyscypliny w polityce finansowej kierowanej jednostki (nie przyznano punktów). Łącznie A.D. otrzymał 20 pkt. oraz ocenę bardzo dobry. Ocena ogólna w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej wyniosła bardzo dobry. Ocena bezpośredniego przełożonego nie była obiektywna, została przez niego zawyżona, nie brała pod uwagę danych porównawczych dotyczących pracowników innych Zakładów, którymi dysponowała Komisja. Na wniosek dziekana Wydziału 28 czerwca 2006 r. Komisja oceniająca dokonała kolejnej oceny A.D.. Zmiana oceny nastąpiła w zakresie następujących kryteriów: - aktywność w przygotowaniu podręczników akademickich (6 pkt.); - współpraca ze studentami w ramach kół naukowych i obozów naukowych (0 pkt.); - opieka nad doktorantami (0 pkt.); - współudział w kreowaniu nowych kierunków studiów, specjalności, studium doktoranckiego, podyplomowego i innych organizacji promocji Wydziału i nowych form dydaktycznych (0 pkt.). Łącznie A.D. otrzymał 24 pkt. oraz ocenę dostateczną. W zakresie oceny działalności organizacyjnej Komisja obniżyła przyznane przez profesora W. K. punkty w zakresie kryteriów dotyczących

dyspozycyjności, inicjatywy i zaangażowania w działalności organizacyjnej uczelni oraz jej jednostek (5 pkt.) oraz działalności na rzecz środowiska akademickiego i innych środowisk związanych z pracą w politechnice [...] (5 pkt.). W. K.i uznał za prawidłowy stopień zweryfikowania jego oceny przez Komisję oceniającą. W piśmie z 2 listopada 2006 r. Wydziałowa Komisja Oceniająca podtrzymała swoją zweryfikowaną ocenę, nie uwzględniając zastrzeżeń zgłoszonych przez A. D. W ocenie Sądu Okręgowego przedstawiane przez stronę powodową działania pozwanej uczelni przejawiające się w sporządzeniu kwestionowanej oceny działalności akademickiej i naruszeniu przez to dobrego imienia A.D. jako pracownika nie stanowiły naruszenia jego dóbr osobistych. Sąd stwierdził, że te działania pozwanej nie były bezprawne. Zaznaczył, że okresowa ocena kwalifikacyjna jest zbiorem (sumą) określonych ocen (opinii) wyrażanych według określonych kryteriów, co z jednej strony w założeniu ma walor obiektywizmu (średniego wyniku), lecz z drugiej strony nie jest wolne od dozwolonych indywidualnych ocen przełożonych. Zdaniem Sądu Okręgowego, dokonana przez Komisję weryfikacja oceny A. D. została przeprowadzona w sposób uprawniony, rzetelny oraz obiektywny. Strona powodowa zarzucała, że ocena Komisji nie uwzględniała nietypowego obciążenia dydaktycznego A.D., jego udziału w egzaminach dyplomowych, udziału w ramach święta nauki oraz wizyt w szkołach średnich w ramach promocji wydziału, nie uwzględniała również jego uczestnictwa w przygotowaniu skryptu dla studentów oraz pomocy doktorantom. Sąd ocenił, że zarzuty te nie były trafne i uzasadnione, a same w sobie nie uzasadniają j naruszenia dóbr osobistych A.D..

Wyrok Sądu Okręgowego z 19 maja 2015 r. zaskarżyła strona powodowa w zakresie oddalenia powództwa. Zarzuciła naruszenie: (1) art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. przez pominięcie faktów mających dla rozstrzygnięcia istotne znaczenie, tj. pominięcia treści załącznika 1 do uchwały Rady Wydziału [...] z 15 marca 2006 r.; (2) brak istotnych ustaleń dotyczących stosunków prawnych wiążących strony w okresie od 1 lutego 2002 r. do 31 stycznia 2006 r.; (3) art. 233 k.p.c. przez przyjęcie, że negacja przez komisję wydziałową współautorstwa podręcznika jest „lapsusem językowym”, w sytuacji gdy całe gremium komisyjne napisało i podpisało pismo z 11 lutego 2006 r., że A.D. nie był autorem ani

współautorem żadnego podręcznika ani skryptu – co oznaczało, że aktywność w przygotowaniu skryptu nie mogła być punktowana; (4) błędną kwalifikację działań ujętych w treści autoreferatu dotyczących: „prowadzenia wykładu dla odwiedzających”, „prezentacja wydziału wykład na temat odnawialnych źródeł energii” - jako niestanowiącej działalności dydaktycznej powiązanej z aspektem promocji wydziału; (5) błędne ustalenie, że A. D. w autoreferacie w części dotyczącej działalności dydaktycznej nie umieścił informacji dotyczącej współautorstwa skryptu „S.”, pomimo że nie musiał tam takiej informacji umieszczać skoro znajdowała się ona w tabelce dorobku naukowego; (6) naruszenie art. 361 § 2 k.c. poprzez rozerwanie normalnego związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy wysoką (dobrą, bardzo dobrą) oceną okresową a przyznaniem wzrostu wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela akademickiego, a przy tym zignorowanie istniejącego w tej materii materiału dowodowego, tj. pisma dziekana Wydziału [...] z 12 września 2007 r. o zmianę stawek wynagrodzenia zasadniczego.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z 21 października 2015 r. oddalił apelację Ogólnopolskiego Akademickiego Związku Zawodowego w Warszawie działającego na rzecz pracownika A.D.. Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia, wyprowadzone z tych ustaleń wnioski oraz ich ocenę prawną dokonaną przez Sąd Okręgowy. Podzielił pogląd, że nie każda błędna decyzja czy ocena pracodawcy względem pracownika prowadzi do naruszenia dóbr osobistych pracownika. Zdaniem Sądu Apelacyjnego w czynnościach pracodawcy oceniających jakość pracy pracownika taka sytuacja występować może wyjątkowo i dotyczy sytuacji obejmujących bądź ocenę cech lub zachowań pracownika niezwiązanych ze stosunkiem pracy bądź pozornie tylko związanych, tj. w sytuacjach rażąco niesprawiedliwej oceny, gdy z punktu widzenia obiektywnego obserwatora, należałoby wnioskować o celowym atakowaniu przez pracodawcę dóbr osobistych pracownika. Odnosząc się do zarzutów apelacyjnych wymienionych w pkt. 1 i 2, Sąd stwierdził, że wprawdzie Komisja oceniająca nie zastosowała się do zapisu zawartego w załączniku nr 1 do uchwały Rady Wydziału [...] z 15 marca 2005 r. o proporcjonalnym zmniejszeniu wyrażonych liczbą punktów kryteriów ocen w przypadku zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy lub zatrudnienia w krótszym okresie niż oceniany, niemniej Sąd nie zgodził się z

twierdzeniem apelującego, że zmniejszenie to miało dotyczyć wyłącznie pułapów granicznych oceny (np. bardzo dobra - powyżej 45 pkt., dobra - od 31 do 45 pkt., dostateczna - od 16 pkt.), oraz z tym, iż przyznana A. D. łączna liczba punktów (po jej proporcjonalnym zmniejszeniu) pozwalała na przyznanie mu bardzo dobrych ocen za działalność dydaktyczną i działalność organizacyjną. Sąd nie podzielił również twierdzenia, że pominięcie przez Komisję oceniającą regulacji o proporcjonalnym zmniejszeniu kryteriów punktowych miało decydujące znaczenie przy ustaleniu prawidłowości oceniania. Jak wynikało z formularza oceny w zakresie działalności dydaktycznej w pierwszym z ocenianych kryteriów A. D. otrzymał maksymalną ocenę przewidzianą dla pracownika zatrudnionego przez cały oceniany okres, tj. 10 pkt. W następnych dwóch kryteriach tej oceny zostały przyznane odpowiednio 8 i 6 pkt., zaś w pozostałych 0 pkt. Zakładając, że kryteria te zostały ocenione prawidłowo, to ich ewentualne proporcjonalne zmniejszenie nie miałoby wpływu na końcową ocenę. Sąd Apelacyjny za chybiony ocenił zarzut dotyczący naruszenia godności pracowniczej. Sąd podkreślił, że kwestię procedury i kryteriów oceny nauczycieli akademickich regulował Regulamin stanowiący załącznik do zarządzenia Rektora z 7 listopada 2005 r., wydanego na podstawie § 70 ust. 6 Statutu Politechniki [...] i uchwały jej Senatu z 7 lipca 2005 r. W pkt. 10 tego regulaminu unormowany został tryb postępowania komisji oceniających, w tym katalog podmiotów uprawnionych do udziału w obradach komisji weryfikujących ocenę. Regulamin ten w pkt. 6 zawierał delegację dla rad wydziału i rad jednostek ogólnouczelnianej wyłącznie w zakresie szczegółowego ustalenia kryteriów ocen nauczycieli akademickich. Delegacja ta nie upoważniała Rady Wydziału [...] do określenia lub uzupełnienia procedury postępowania komisji oceniających. Uwzględniając powyższe, w ocenie Sądu Apelacyjnego trafny był wniosek Sądu Okręgowego, że regulację w tym zakresie wyczerpywał pkt 10 Regulaminu oceny nauczycieli akademickich Politechniki [...], który nie przewidywał udziału w obradach Komisji oceniającej pracownika ocenianego, który nie wnioskował o weryfikację oceny. Odnosząc się do zarzutów z pkt. 3-5 apelacji, Sąd Apelacyjny podkreślił, że świadek prof. W. K. zawyżył oceny dotyczące działalności dydaktycznej A. D.; dodatkowo, że zgodnie z pkt. 9 regulaminu oceniania, podstawą oceny stanowił autoreferat przygotowywany przez ocenianego

pracownika. A. D. swoją aktywność w zakresie pracy dydaktycznej opisał pięcioma zdaniami. W tych okoliczności, zdaniem Sądu Apelacyjnego, niemożliwym do zaakceptowania był zarzut, iż Sąd Okręgowy błędnie ustalił zasadność zmniejszenia przez Komisję oceniającą maksymalnej ilości punktów w kryteriach oceny działalności dydaktycznej A. D.. W tych kategoriach należało również ocenić, zdaniem Sądu Apelacyjnego, zarzut błędnego ustalenia, że A. D. w autoreferacie w części dotyczącej działalności dydaktycznej nie umieścił informacji dotyczącej współautorstwa skryptu, gdyż informację taką umieścił w tabelce dorobku naukowego oraz zarzut nieuwzględnienia przez Komisję współpracy przy napisaniu przez A. D. podręcznika. Kryterium: „aktywność w przygotowaniu podręczników akademickich, nowych pomocy i form dydaktycznych” oceniona została przez Komisję oceniającą na 6 punktów, a zatem słusznie przyjął Sąd pierwszej instancji, że ocena ta była powyżej przeciętnej. Nie można zatem uznać jej za rażąco zaniżonej, gdy sam pracownik twierdził, że był autorem jednego rozdziału w przygotowanym wspólnie podręczniku. Nie sposób było znaleźć też argumenty za utożsamianiem udziału A. D. w charakterze opiekuna w Rajdzie [...] z działalnością dydaktyczną polegającą na współpracy ze studentami w ramach kół naukowych i obozów naukowych. Niezrozumiałe w tym kontekście były sugestie apelacji, że związek z tym kryterium miał udział pracownika w egzaminach inżynierskich studentów oraz udział pracownika w konferencji studentów. W tym ostatnim przypadku mogło to być również niezrozumiałe dla A. D., który ten zakres współpracy ze studentami w autoreferacie opisał w części dotyczącej działalności organizacyjnej. Podobnie należało odnieść się do zarzutu nieuwzględnienia przez Sąd pierwszej instancji przeprowadzenia przez A. D. „wykładu [...]” połączonego z prezentacją Wydziału jako działalności dydaktycznej skoro tak Komisja oceniająca jak i sam oceniany pracownik ten rodzaj jego aktywności zaliczyli do działalności organizacyjnej. Należało z tego wnosić, iż tak oceniany jak i oceniający uważali za działalność dydaktyczną działalność skierowaną do studentów Politechniki, a nie do osób odwiedzających. Niezasadność podniesionych w apelacji zarzutów dotyczących naruszenia dóbr osobistych pracownika oceną nauczyciela akademickiego dokonaną przez pozwaną czyniło zbędnym odnoszenie się do zawartego w apelacji zarzutu naruszenia art. 361 k.c., skoro warunkiem zasądzenia

przewidzianego w art. 24 § 2 k.c. odszkodowania jest naruszenia dobra osobistego poszkodowanego

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył Ogólnopolski Akademicki Związek Zawodowy w Warszawie w całości. Zarzucono:

(-) nieważność postępowania apelacyjnego - art. 379 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁵ § 2 k.p.c.;

(-) naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, to jest art. 378 § 1 k.p.c. – Sąd Apelacyjny, zdaniem skarżącego, w ogóle nie odniósł się do treści apelacji, w której stało, że „całe gremium komisyjne napisało i podpisało pismo z 11 lutego 2006 r., że A.D. nie był autorem ani współautorem żadnego podręcznika ani skryptu”, a także do zarzutu, że zupełnie bez aktywności w przygotowaniu podręczników osiągalne było max. 10 pkt., czego przykładem był nauczyciel J. K.;

(-) naruszenie art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 94 pkt 9 k.p. i w zw. z załącznikiem nr 2 uchwały Rady Wydziału [...] z 15 marca 2005 r. przez zredukowanie również proporcjonalnie do okresu faktycznego zatrudnienia liczby przyznanych A.D. częściowych punktów określonych w poszczególnych wierszach tabel Działalność naukowa, Działalność dydaktyczna, Działalność organizacyjna, i w konsekwencji zastosowanie nieobiektywnych i niesprawiedliwych kryteriów oceny pracownika oraz wyników jego pracy;

(-) art. 104 ust. 1 w zw. z 76 ust. 1 i w zw. z art. 99 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym przez pomijanie zakresu obowiązków i wyników pracy, o których mowa w art. 94 pkt 9 k.p., a konkretnie niedostateczne wyjaśnienie kwestii pracy nauczyciela akademickiego A.D. jako opiekuna prac dyplomowych/inżynierskich i wiążącego się z tym udziału w egzaminach dyplomowych, o których mowa w formularzu oceny w części dydaktycznej „Nietypowe obciążenia dydaktyczne (... egzamin dyplomowy)”.

W uzasadnieniu pierwszej podstawy kasacyjnych skarżący wskazał, że wyrok Sądu Najwyższego z 13 lutego 2014 r., II PK 129/13, który zapadł w sprawie wywołał ten skutek prawny w płaszczyźnie gwarancji procesowych prawa do sądu, że wszyscy sędziowie sądów powszechnych, którzy uczestniczyli w wydaniu naruszającego prawa (i uchylonego przez Sąd Najwyższy) wyroku w sprawie,

zostali naznaczeniu cecha *iudex inhabilis* i z mocy prawa podlegali wyłączeniu od rozpoznawania sprawy. Podkreślił, że reguła wyłączenia ma w tym przypadku charakter bezwzględny, co oznacza, że sędziowie Sądu Apelacyjnego [...], którzy wydali wyrok z 5 grudnia 2012 r. (II APa .../12), następnie uchylony na skutek skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy, nie mogli orzekać w sprawie. Tymczasem w wydaniu zaskarżonego wyroku uczestniczyła sędzia SA S. K. Skarżący wskazał, że z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. jasno wynika zakaz uczestniczenia w orzekaniu przez takiego sędziego i nakaz orzekania w innym składzie, innym w całości. Skarżący stwierdził, że wadliwość tego rodzaju kwalifikowana jest jako nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 4 w zw. z art. 391¹⁵ § 2 k.p.c.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku, zniesienie postępowania apelacyjnego w całości, a także uchylenie poprzedzającego wyroku Sądu Okręgowego [...] z 19 maja 2015 r. (VII P .../14) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji oraz orzeczenie o kosztach postępowania według norm przepisanych.

Pozwany, w odpowiedzi na skargę kasacyjną, podniósł, że skarga kasacyjna nie kwalifikuje się do przyjęcia ze względu na: (-) wadliwość udzielonego pełnomocnictwa; (-) jak również z tej przyczyny, że „w sprawie nie zachodzi nieważność postępowania w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 5 k.p.c.”. Pozwana, na wypadek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, wniosła o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania z uwzględnieniem kosztów zastępstwa według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako najdalej idący należało uznać zarzut nieważności postępowania apelacyjnego w związku z naruszeniem art. 379 pkt 4 k.p.c. w związku z art. 398¹⁵ § 2 k.p.c. Okoliczność ta powinna zostać wzięta przez Sąd Najwyższy także z urzędu.

Zarzucana nieważność dotyczył tego, iż po ponownym rozpoznaniu sprawy w wydaniu wyroku przez Sąd Apelacyjny uczestniczył ten sam sędzia.

Problem tego rodzaju był już rozstrzygany przez Sąd Najwyższy. W wyroku z

dnia 4 lutego 2014 r., II PK 127/13 (LEX nr 1438968) jednoznacznie stwierdzono, co aprobuje skład w niniejszej sprawie, że zgodnie z art. 398¹⁵ § 2 k.p.c. w razie uchylenia przez Sąd Najwyższy wyroku sądu drugiej instancji do ponownego rozpoznania, sędzia uczestniczący w wydaniu uchylonego wyroku nie może brać udziału w wydaniu nie tylko pierwszego wyroku po tym uchyleniu, lecz także każdego kolejnego wyroku w tej sprawie.

Zgodnie z art. 398¹⁵ § 2 k.p.c. w razie przekazania przez Sąd Najwyższy sprawy do ponownego rozpoznania, sąd rozpoznaje ją w innym składzie. Wynika z tego, że użyte w tym przepisie określenie „w innym składzie” należy rozumieć w ten sposób, że żaden sędzia, który uczestniczył w wydaniu uchylonego orzeczenia nie może brać udziału w ponownym rozpoznaniu sprawy. Za takim rozumieniem tego przepisu przemawia nie tylko wykładnia językowa, ale i celowościowa. *Ratio legis* tego przepisu sprowadza się do wyeliminowania wszelkich okoliczności, które mogłyby rodzić podejrzenia co do bezstronności i obiektywizmu składu sędziowskiego. Należy zgodzić się, że temu celowi sprzeciwiałaby się zmiana jedynie części składu sędziowskiego (zob. orzeczenia powołane w wyroku Sądu Najwyższego II PK 127/13).

Tak więc jeżeli w ponownym rozpoznaniu sprawy brał udział ten sam sędzia, to tym samym zachodzi nieważność postępowania przewidziana w art. 379 pkt 4 k.p.c – sprzeczność składu orzekającego z przepisami prawa.

W związku z powyższym należało stwierdzić, iż ze względu na udział sędziego SA S. K. w składzie, który wydał zaskarżony wyrok oraz był w składzie wydającym wyrok SA z dnia 5 grudnia 2012 r. konieczne było, na podstawie art. 386 § 2 w związku z art. 398²¹ k.p.c., zniesienie postępowania dotkniętego nieważnością.

Sąd Najwyższy nie podziela stanowiska strony pozwanej, wyrażonego w odpowiedzi na skargę kasacyjną, dotyczącego nieważności pełnomocnictwa udzielonego J. B. do wniesienia skargi kasacyjnej.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji wyroku.

